

Centre de Recerca Medical Anthropology Research Center (MARC)

Campus Catalunya
Av. Catalunya, 35 - 43005 Tarragona
Tel. 977 559748
marc@urv.cat

Dr. Àngel Martínez Hernáez, director

Presentació

La creació del Centre de Recerca en Antropologia Mèdica (MARC) es va articular a partir de dos objectius genèrics:

- Convertir-se en un centre de referència en la generació, socialització i transferència del coneixement derivat de la recerca en l'àmbit de l'antropologia mèdica, la sociologia mèdica, les ciències socials i humanes vinculades a la salut, els estudis de comunicació i el risc en l'àmbit de la salut, la història de la ciència i la medicina, i la història de les dones en relació amb la salut.
- Posicionar la URV com a referent en antropologia mèdica, fruit de molts anys de treball en aquest sentit, i desenvolupar, també, un espai de la recerca aplicada en el sector privat. En aquest sentit, el MARC vol servir per obrir noves sortides al personal investigador en antropologia mèdica, més enllà de la recerca clàssica, com són la comunicació o el desenvolupament de nous productes.

Actualment el MARC el conformen 59 investigadors i investigadores, entre els quals hi ha doctors/es, becaris/àries i estudiants, quatre dels quals van entrar a formar-ne part en l'última assemblea del 21 de març del 2018. D'altra banda, tot aquest curs ha exercit la direcció del MARC el Dr. Àngel Martínez-Hernáez, anomenat director del centre de recerca en l'assemblea del juny del 2016 i ratificat el mes de juliol del mateix any.

Respecte al seu finançament, el MARC ha rebut un finançament per al seu funcionament per part de la Universitat Rovira i Virgili de deu mil euros. A partir d'aquest finançament es van convocar el 21 de març del 2018 dues beques de projectes que han estat atorgades a dues estudiants del Doctorat d'Antropologia i Comunicació, en la línia de recerca en Antropologia Mèdica, per al període de l'1 de maig del 2017 fins al 30 de desembre del 2018: Elisa Alegre Agís i Deborah Bekele. També hi ha hagut altres actuacions que venen donades pels projectes vinculats als investigadors.

Aquesta memòria recull les activitats fetes durant el curs 2017-18.

Recerca

Durant aquest curs s'han gestionat diverses candidatures d'investigadors per optar a programes postdoctorals amb finançament internacional (1 candidatura MSCA 2017 i 1 a la Spencer Foundation dels Estats Units d'Amèrica) i nacionals (3 candidatures al programa Beatriu de Pinós), així com 1 candidatura ICREA. Addicionament, s'ha donat suport a la redacció i presentació de projectes tant en el sector públic com en el privat i s'han engegat convenis internacionals, entre ells:

- Es va dur a terme un acord de col·laboració en recerca amb el Medical Research Council de UK per al desenvolupament del projecte «Mass drug administration of ivermectin and dihydroartemisinin-piperaquine as an additional intervention for malaria elimination» en el qual participa el membre del MARC Joan Muela. El finançament per contracte per a la URV és de 41,797.28 £. El projecte inclou les següents institucions: Medical Research Council Unit The Gambia (MRCG), London School of Hygiene and Tropical Medicine (LSHTM) Institute of Tropical Medicine, Antwerp (ITMA), National Malaria Control Programme (NMCP), Centre de Recerca en Antropologia Mèdica, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona (URV), Radboud University Medical Centre, Nijmegen (RUMC), Durham University (DU) i Imperial College London (ICL). El projecte està finançat pel Medical Research Council United Kingdom (MRC, UK), el Department for International Development, United Kingdom (DFID, UK) i el Wellcome Trust (United Kingdom).
- El MARC s'ha presentat a una consultoria convocada per l'ONG Médicos del Mundo Madrid per a la incorporació de la perspectiva antropològica als programes nacionals, autonòmics i internacionals. La candidatura del MARC ha estat presentada en un procés entre el febrer i l'abril del 2018 per Joan Muela, com a coordinador; Àngel Martínez Hernández, com a director institucional; Sandra Fernández Garrido i Elisa Alegre Agís, com a executores tècniques, i Nicolas Morales, com a suport tècnic a la recerca. La proposta ha quedat finalista d'entre 59 candidatures, passant a l'última fase de selecció i assistint a una entrevista a Madrid. Finalment la proposta no va ser seleccionada, però ha estat part dels processos que vol desenvolupar i incentivar el centre dins de les seves tasques com a consultoria.
- També ens vam presentar a l'ajut EXIT de la Universitat Rovira i Virgili per tal de presentar-nos a la pròxima convocatòria del programa GENDER-NET Plus. Promoting Gender Equality in H2020 and de ERA. En aquest cas, vinculat a la nova àrea d'assessoria de Gènere i Salut, vam presentar el projecte «LGBT and gender based violences prevention: a participative research action with teenagers and youth people» amb socis com l'Ajuntament de Tarragona (Departament d'Igualtat), la Università degli studi di Perugia, la Université de Montreal, la Norges Arktiske Universitet, el General council of Bucharest Municipality, el Icelandic Centre for Social Research and Analysis (ICSRA), l'Associació Candela, l'Associació Episteme, l'Institut za antropologiju / Institute for Anthropological Research, l'Hospital Universitari Sant Joan de Reus i la Universidad de Oviedo. Hem proposat a l'Àngel Martínez Hernández com a investigador principal i diferents membres del MARC, així com personal PDI de la URV, formen part de l'equip investigador: José Oriol Romaní Alfonso, Eva Zafra Aparici, Elisa Alegre Agís, Mireia Campanera Reig, Araceli Muñoz Garcia, Natalia Lledó Carceller Maicas, Asunción Pié Balaguer, Sandra Fernández Garrido, Xavier Cela Bertran, Laia Ventura Garcia, Nofit Itzhak, David Pere Martínez Oró, Alba Zamora González, Jordi Planella Rivera, Lucas Platero Mendez, Patricia Ros Garcia i Marisa Cerrillo Camacho.

Projectes de recerca

Així mateix, s'han obtingut els següents projectes en convocatòries competitives:

«La gestió col·laborativa de la medicació: Un projecte de recerca i acció participativa en salut mental» seleccionat a la convocatòria RecerCaixa 2016 (vinculat al MARC, la Universitat Rovira i Virgili i la Universitat Oberta de Catalunya)

Referència: 2016ACUP 00015

Període: 28/02/2017 - 28/02/2020

Investigadors principals: Àngel Martínez Hernáez i Assumpció Pié Balaguer

Quantitat: 93.401,75 €

Membres del MARC: Àngel Martínez Hernáez, Natalia Carceller Maicas, Martín Correa-Urquiza, Merche Serrano, Elisa Alegre Agís

«Centro Reina Sofía para el estudio de la adolescència y la juventud», un projecte conjunt amb la càtedra d'Inclusió Social URV i la col·laboració del Servei de Prevenció de Drogues de l'Ajuntament de Tarragona titulat: «Consumo de drogas y vulnerabilidades sociales en adolescentes»

Període: 2016-2018

Investigadors principals: O. Romaní i À. Belzunegui

Membres del MARC: Oriol Romaní Alfonso, Natalia Carceller Maicas, Carlos Chirinos, Elisa Alegre Agís

«La precarización de la vida cotidiana: (in)Seguridad alimentaria, genero y salud»

Tipus de projecte i finançament: Ministeri d'Economia i Competitivitat. Programa estatal de foment de la investigació científica i tècnica d'excel·lència, subprograma estatal de generació de coneixement

Referència: CSO2016-74941-P

Quantitat: 66.550,00 €

Període: 30/12/2016 - 29/12/2019

Investigadora principal: Mabel Gracia Arnaiz

Membres del MARC: Mabel Gracia Arnaiz, Lina Casadó-Marín, Blanca Deusdad, Manfred Egbe, Oriol Romaní

«SoCaTel. A multi stakeholder co-creation platform for better access to social services»

Tipus de projecte i finançament: Horizon 2020 (H2020-SC6-CO-CREATION-2017), Comissió Europea, Agència Executiva de Recerca

Referència: 769975

Quantitat: 3.809.402,00 €

Període: 01/12/2017 - 30/11/2020

Investigadora principal: Blanca Deusdad Ayala

Membres del MARC: Blanca Deusdad Ayala, Isabella Riccò

«Model guided evolution for balanced attenuation of wine ethanol content by developing non-GMO yeast strains and communities»

Referència: ERACoBioTech ID 23 (2017)

Entitat finançadora: EU i MINECO

Període: 02/05/2017 - 30/04/2021

Investigadors principal: Ramón González (CSIC) i Albert Mas (URV)

Quantitat: 1.104.000 €

Membres del MARC: Mabel Gracia, Lina Casadó

«Ageism - a multi-national, interdisciplinary perspective»

Referència: COST IS1402

Quantitat: 6,00 €

Entitat finançadora: Unió Europea

Període: 19/11/2014 - 18/11/2018

Investigadora principal: Blanca Deusdad Ayala

«Science, Medicine, Spirituality and Ayahuasca in Catalonia»

Referència: POS_- EXT_2013_1_13637

Entitat finançadora: Agència Nacional d'Investigació i Innovació (ANII, Uruguay), programa de suport a beques de doctorat a l'exterior

Període: 1/10/2014 - 30/09/2017

Investigador principal: Ismael Apud

Quantitat: 14.000 €

Membres del MARC: Ismael Apud, Oriol Romaní

«Rupturas e suturas: pensando as doenças de longa duração desde a antropologia a partir do HIV/Aids» Referència: PQ 2014 31566/2014-3

Entitat finançadora: CNPq (Consell Nacional de Pesquisa – Brasil) – Borsa de Productivitat

Període: 01/02/2015 - 01/02/2018

Investigadora principal: Mónica Franch

Quantitat: R\$ 39.600,00 (9.178,35 €)

Membre del MARC: Mónica Franch

«Pegar e passar: de quem é a culpa? A criminalização da transmissão do HIV. Uma abordagem antropológica na perspectiva do direito e dos casais que vivem e convivem com o vírus»

Referència: UNIVERSAL 14 - 461468/2014-0

Entitat finançadora: CNPq (Consell Nacional de Pesquisa – Brasil) – Borsa de Productivitat

Període: 01/08/2015 - 30/11/2018

Investigadora principal: Mónica Franch

Quantitat: R\$18.000,00 (4.213,00 €)

Membre del MARC: Mónica Franch

Col·laboració en altres projectes de recerca

«Fortaleciendo la rigurosidad metodológica en los estudios de género a través de aprendizajes internacionales»

Referència: 2016EXIT-02

Quantitat: 5.661,00 €

Entitat finançadora: Universitat Rovira i Virgili

Període: 01/06/2016 - 31/05/2018

Investigadora principal: Barbara Biglia

Membre del MARC: Maria del Coral Cuadrada Majó

«GAmification for a BETter Life»

Referència: 732363

Quantitat: 244.375,00 €

Entitat finançadora: Unió Europea

Entitats participants: HuginTech AS - International Clinic of Rehabilitation Ltd. - The National Microelectronics Applications Centre Ltd. - UbiTech Ltd. - Universitat Rovira i Virgili

Període: 01/11/2016 - 31/10/2019

Investigador principal: Domènec Savi Puig Valls

Membre del MARC: Blanca Deusdad Ayala

«REFUGIUM: building shelter cities and a new welcoming culture. Links between European universities and schools in Human Rights»

Referència: 2016-1-ES01-KA203-025000

Tipus de projecte i finançament: ERASMUS & SEPIE (Servei Espanyol per a la Internacionalització de l'Educació del Ministeri d'Educació)

Període: 2016-2019

Investigadora principal: Dra. Moraes Mena (Universidad de Murcia)

Membre del MARC: Alejandro Goldberg

«Poder, políticas y experiencias cotidianas. Un estudio etnográfico en conjuntos subalternos»

Referència: PIP 143

Entitat finançadora: Consell Nacional d'Investigacions Científiques i Tècniques de la República Argentina (CONICET)

Període: 01/01/16 - 30/12/2017

Investigadora principal: Mabel Grimberg (UBA-CONICET)

Membre del MARC: Alejandro Goldberg

«Estudi qualitatiu usuaris/es de cànnabis que fan demanda de tractament al Servei d'Addiccions i Salut Mental Hospital Universitari Sant Joan de Reus»

Tipus de projecte i finançament: Projecte de recerca derivat de la pràctica professional

Quantitat: Sense recursos extraordinaris, recursos propis

Període: 2017

Investigador principal: Antoni Llor

Membre del MARC: Antoni Llor

«Homes cuidadors. Reptes i oportunitats per reduir les desigualtats de gènere i afrontar noves necessitats de cura»

Tipus de projecte i finançament: RecerCaixa. Obra Social Fundació "la Caixa"

Quantitat: 73.079,00 €

Referència: 2014ACUP00045

Període: 28/02/2015 - 27/02/2017

Investigadora principal: Dra. Dolors Comas d'Argemir (URV) i Dra. Diana Amarre (UAB)

Membres del MARC: Carmina Puig, María Offenhenden

«El compromiso de los hombres con los cuidados de larga duración. Género, generaciones y culturas de cuidado»

Referència: FEM2017-83517-R

Entitat Finançadora: MINECO

Període: 2018-2020

Investigadora principal: Dolors Comas d'Argemir

Quantitat:

Membre del MARC: María Offenhenden

«La dimensió espiritual: un nou horitzó per a la integració de la diversitat cultural i religiosa»

Referència: 2015EXIT-03

Quantia de la Subvenció: 5.000,00 €

Entitat finançadora: Universitat Rovira i Virgili

Període: 01/01/2016 - 31/12/2017

Investigador principal: Enric Olivé Serret

Membre del MARC: Eva Zafra Aparici

«Confianza y responsabilidad en el consumo alimentario de las mujeres embarazadas y lactantes en España: narratives y etnografías sobre los riesgos de la contaminación interna por CTP»

Referència: CS0214-58144-P

Tipus de projecte i finançament: Direcció General d'Investigació Científica i Tècnica. Subdirecció General de Projectes d'Investigació

Període: 2014-2017

Investigadora principal: Dra. Cristina Larrea (Universitat de Barcelona)

Membres del MARC: Eva Zafra, Lina Casadó

«Reactive household-based self-administered treatment against residual malaria transmission: a cluster randomized trial»

Tipus de projecte: Assaig aleatori per grups

Finançament: DFID/MRC/Welcome Trust Global Health Trials

Quantitat: £1,800,000

Període: 2015-2018

Investigador principal: Umberto D'Alessandro

Membre del MARC: Joan Muela Ribera

«Creació i pensament de dones»

Tipus de projecte i finançament: GECA - Generalitat de Catalunya

Referència: 2014SGR44

Període: 2017

Investigador principal: Marta Segarra

Membre del MARC: Joana Zaragoza Gras

«El cuerpo dentro del marco epistemológico conceptual del posthumanismo»

Referència: FEM2016-77963-C2-1-P

Tipus de projecte i finançament: I+D+i, Ministeri d'Economia i Competitivitat

Quantitat: 32.670 €

Període: 2016-2019

Investigador principal: Josep Martí Pérez

Membre del MARC: Susan DiGiacomo

«Reforma sanitaria y promoción de la salud en el tardofranquismo y la transición democrática: nuevas culturas de la salud, la enfermedad, y la atención»

Referència: HAR2015-64150-C2-1-P [MINECO/FEDER, UE]

Entitat finançadora: Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat

Període: 1/01/16 - 31/12/2018 (es demana pròrroga d'un any)

Investigador principal: Enrique Perdiguero-Gil, UMH

Quantitat: 35.574,00 €

Membre del MARC: Josep M. Comelles

«El cuerpo y el género dentro del marco epistemológico conceptual del posthumanismo»

Referència: FEM2016-77963-C2-1-P

Entitat finançadora: MEC I+D

Període: 30/12/2016 - 29/12/2019

Investigador principal: Josep Martí

Quantitat: 32.670 €

Membre del MARC: Jaume Vallverdú Vallverdú

«Lecturas del cuerpo: metáforas, mimesis, deseo, invisibilidad, enfermedad, dolor»

Referència: CH0066-15

Entitat finançadora: Consell de Desenvolupament Científic i Humanístic (CONDES)

Període: 01/07/2015 - 01/03/2018

Investigadora principal: Carmen Laura Paz Reverol

Quantitat: 50.0000 bs.

Membre del MARC: Carmen Laura Paz Reverol

«Confianza y responsabilidad en el consumo alimentario de las mujeres embarazadas y lactantes en España: narrativas y etnografías sobre los riesgos de la contaminación interna por CTP»

Referència: CSO2014-58144-P

Entitat finançadora: Ministeri d'Economia i Competitivitat (Programa Estatal de Foment de la Investigació Científica i Tècnica d'Excel·lència)

Període: 01/01/2015 - 31/12/2017 (prorrogat fins al 31/06/18)

Investigadora principal: Cristina Larrea Killinger

Quantitat: 24.200 €

Membre del MARC: Araceli Munoz

«Reflexionem junts: (Re)pensant l'alimentació des d'una perspectiva global i no reduccionista de les necessitats»

Referència: 309780

Entitat finançadora: Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS), Ajuntament de Barcelona

Període: 01/01/2018 - 31/12/2018

Investigadors principal: Marta Llobet Estany, Paula Durán Monfort

Membre del MARC: Araceli Munoz

«Consum alimentari i salut: Efectes en la salut materna i infantil dels compostos tòxics persistents presents en els aliments»

Referència: 17S05083-001

Entitat finançadora: Ajuntament de Barcelona (Subvencions per a la realització de projectes, activitats i serveis d'àmbit de districte i de la ciutat)

Període: 01/01/2017 - 31/12/2017

Investigadora principal: Cristina Larrea Killinger

Quantitat: 5.000 €

Membre del MARC: Araceli Muñoz

«SUSTAIN- Sustainable integrated care for older people in Europe»

Referència: 634144

Entitat finançadora: EU. Horizon 2020.

Període: 04/2015 - 04/2019

Coordinadors del projecte: Prof. Giel Nijpels, PhD (VUmc), Prof. Caroline Baan, PhD (RIVM)

Investigadora principal: Simone de Bruin, PhD, MSc (RIVM)

Membre del MARC: Lina Masana

«Morts en context migratori (Morts en contexte migratoire)»

Entitat finançadora: Agència Nacional de la Recerca-Quebec (Canadà)

Període: 01/01/2017 - 31/12/2020

Investigadora principal: Lilyane Rachédi

Quantitat: 210.000 dòlars canadencs

Membre del MARC: Jordi Moreras

«APPLYing Mentoring: Innovaciones sociales y tecnológicas para la inclusión de las personas inmigrantes y refugiadas»

Entitat finançadora: programa Recercaixa amb el suport de l'Obra Social de la Caixa i ACUP

Període: 01/01/2018 - 31/12/2019

Investigadors principal: Òscar Prieto-Flores, Jordi Feu (Universitat de Girona)

Quantitat: 86.256,27 €

Membre del MARC: Inma Pastor Gosalbez

«Corpo-imaginarios del maestro y tecnologías del saber-poder pedagógico»

Referència: Convocatoria 40 de la UdeM

Entitat finançadora: Universidad de Medellín

Període: 16/01/2017 - 15/12/2017

Investigadors principal: Hilderman Cardona Rodas, Claudia Arcila Rojas

Quantitat: \$12.000.000 de pesos

Membre del MARC: Hilderman Cardona Rodas

«Educar en tiempos de convivencia: de las corporalidades en el aula»

Referència: Cofinançament entre Universidad de Medellín i Universidad de Antioquia

Entitat finançadora: Universidad de Medellín-Universidad de Antioquia

Període: 15/03/2018 - 15/3/2020

Investigadors principal: Julia Adriana Castro Carvajal, Hilderman Cardona Rodas

Quantitat: \$80.000.000 de pesos (UdeA), 167.000.000 (UdeM)

Membre del MARC: Hilderman Cardona Rodas

«Gestión Descentralizada, Desarrollo Productivo e Inclusión Social en la Amazonía (2017-2010) Programa Buena Gobernanza»

Entitat finançadora: Cooperació alemanya GIZ. Projecte finançat per la Unió Europea. Assistència Tècnica

Funcions: Assessorament tècnic regional de l'Amazones, en el component d'anèmia, desnutrició i aigua clorada (Perú)

Membre del MARC: Susana Ramírez

«Produceje juvenil en las redes sociales y manifestaciones de las desigualdades de género: nuevas formas de violencia»

Referència:

Entitat finançadora: Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat

Període: 2018-2021

Investigadora principal: Iolanda Tortajada

Membre del MARC: Núria Araüna

Participació en xarxes

International Comission of Anthropology of Food

Xarxa interdisciplinària d'investigadors que fomenta la investigació antropològica en la investigació bàsica i aplicada sobre aliments i nutrició; promou un enfocament integral i multidisciplinari cap als estudis dels aliments; promou i dona suport a l'educació i la formació en l'antropologia de l'alimentació; promou la col·laboració d'antropòlegs amb institucions i experts individuals dels camps d'estudi relacionats i estimula l'experiència indígena en els problemes alimentaris en els països en desenvolupament.

Web de la xarxa (on surt el llistat de membres): <http://www.icafood.eu/>

La persona de contacte de la URV amb la xarxa: Mabel Gracia Arnaiz

Rede Interinstitucional de Alimentação e Cultura

Aquesta xarxa reuneix investigadors en nutrició, antropòlegs, sociòlegs i historiadors nacionals i internacionals, professionals de la salut i la societat, per tal de discutir el menjar i la cultura, que uneix en la mesura del possible, des del punt de vista global i local, qüestions amb la finalitat de produir i difondre coneixement, saviesa i tecnologies, i contribuir a la formació de professionals en el camp de la gastronomia i cultura.

Web de la xarxa (on surt el llistat de membres): <http://redeac.ensp.fiocruz.br/node/2>

La persona de contacte de la URV amb la xarxa: Mabel Gracia Arnaiz

Medical Anthropology at Home

És una xarxa científica internacional del camp de l'antropologia mèdica. L'objectiu de la xarxa és reunir antropòlegs mèdics per tal d'examinar les qüestions teòriques, metodològiques i pràctiques en relació amb la salut i la cultura.

Web de la xarxa (on surt el llistat de membres): <http://www.vjf.cnrs.fr/maah/>

La persona de contacte de la URV amb la xarxa: Àngel Martínez Hernáez

REDAM (RED Antropología Médica)

És una xarxa científica del camp de l'antropologia mèdica oberta a tothom, però especialment als investigadors del sud d'Europa i d'Amèrica Llatina. Aquesta xarxa va ser creada i impulsada a principis dels anys noranta pel Dafits, amb la organització de seminaris biennals i posteriorment anuals.

Web de la xarxa (on surt el llistat de membres): <http://www.marc.urv.cat/recerca-i-transferecia/congressos-i-reunions-cientifiques/els-colloquis-anuals-de-redam/>

La persona de contacte de la URV amb la xarxa: Josep Maria Comelles

Expert advisory group meeting on cultural contexts of health and well-being de la World Health Organization. Regional Office for Europe

És una xarxa científica multidisciplinària organitzada per la World Health Organization WHO-Europe per promoure l'estudi de les relacions entre salut i cultura.

Web de la xarxa (on surt el llistat de membres):

http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/284903/Cultural-contexts-health.pdf

La persona de contacte de la URV amb la xarxa: Àngel Martínez Hernáez

Social Services, Welfare State and Places. The restructuring of social services in Europe and its impacts on social and territorial cohesion and governance. (2011-15). COST – European Cooperation in Science and Technology

Des de la dècada de 1990 els serveis socials han patit importants processos de reestructuració i retallades a tot Europa: processos de mercantilització amb l'externalització de serveis a proveïdors privats i del tercer sector. La recent crisi econòmica ha tornat a centrar l'interès dels serveis socials en l'agenda europea. Aquesta acció ha posat en contacte les institucions que treballen en aquests temes en els diferents estats europeus a partir d'abordar cinc perspectives: cost/eficiència, governança democràcia, cohesió social i territorial, treball i gènere.

Web de la xarxa: <http://www.cost-is1102-cohesion.unirc.it>

La persona de contacte de la URV amb la xarxa: Blanca Deusdad Ayala

Ageism - a multi-national, interdisciplinary perspective (2014-18). COST – European Cooperation in Science and Technology

L'edatisme es pot sintetitzar com la construcció social, sovint negativa, del procés d'envel·liment. L'edatisme comporta conseqüències negatives als individus, a les seves famílies i a les mateixes societats. Els objectius de l'acció són visibilitzar els comportaments basats en valors de discriminació per edat i permetre a les persones grans desenvolupar tot el seu potencial. Això es duu a terme a través del treball interdisciplinari i establint col·laboracions internacionals entre la societat civil, les administracions i les persones grans.

Web de la xarxa (on surt el llistat de membres): <http://notoageism.com>

La persona de contacte de la URV amb la xarxa: Blanca Deusdad Ayala

Tesis doctorals

Tesis dirigides per membres del MARC

Doctorand/a: Marcio Badke

Títol: «O uso de plantas em práticas de autoatenção em situações de padecimento»

Any: 2017

Universitat: Universidade Federal de Pelotas, Faculdade de Enfermagem, Programa de Pós-Graduação em Enfermagem

Direcció: Maria Antonia Martorell Poveda

Doctarnd/a: Soler Campo, Sandra

Títol: «Mujeres y música. Obstáculos vencidos y caminos por recorrer. Avances hacia la igualdad y metas por alcanzar en el campo de la composición, interpretación y dirección orquestal»

Any: 2017

Universitat: Universitat Rovira i Virgili

Direcció: Inmaculada Pastor Gosálbez

Doctorand/a: Ana María Carrillo Rosero

Títol: «Al cuidado del soberano. Des/orden, cuidado y vasallaje. Real Audiencia de Quito»

Any: 2017

Universitat: Universitat Rovira i Virgili

Codirecció: José María Comelles Esteban i Eduardo Kingnan

Doctorand/a: Fernanda Martinhago

Títol: «Contagio social de transtornos mentais: análise das estratégias biopolíticas de medicalização da infância»

Any: 2017

Universitat: Universitat Rovira i Virgili.

Codirecció: Sandra Noemi Cucurullo Caponi i Ángel Martínez Hernández

Doctorand/a: Ismael Apud Peláez

Títol: «Science, Medicine, Spirituality and Ayahuasca in Catalonia. Understanding ritual healing in the treatment of addictions from an interdisciplinary perspective»

Any: 2017

Universitat: Universitat Rovira i Virgili

Director/a: Oriol Romani (Universitat Rovira i Virgili) i István Czachesz (University of Tromsø)

Tesis defensades per membres del MARC

Doctorand/a: Merche Serrano

Títol: «Del exilio a la ciudadanía. Experiencias dialógicas en el marco de la Salud Mental Colectiva»

Any: 2018

Universitat: Universitat Rovira i Virgili

Director/a: Àngel Martínez Hernáez

Doctrand/a: Laia Ventura

Títol: «Mal de Chagas: una etnografia corporeïtzada sobre el risc latent»

Any: 2018

Universitat: Universitat Rovira i Virgili

Director/a: Àngel Martínez Hernáez

Doctorand/a: Natalia Lledo Carceller Maicas

Títol: «Por mí mism@ saldré adelante. Percepciones, representaciones y prácticas en torno a los malestares emocionales en adolescentes y jóvenes»

Any: 2017

Universitat: Universitat Rovira i Virgili

Director/a: Àngel Martínez Hernáez

Doctorand/a: Isabella Riccò

Títol: «En busca de un «nuevo mundo mágico». De la medicina popular a las terapias New Age en un Occidente desencantado»

Any: 2017

Universitat: Universitat Rovira i Virgili. Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social

Direcció: José María Comelles Esteban

Doctorand/a: Ismael Apud Peláez

Títol: «Science, Medicine, Spirituality and Ayahuasca in Catalonia. Understanding ritual healing in the treatment of addictions from an interdisciplinary perspective»

Any: 2017

Universitat: Universitat Rovira i Virgili

Director/a: Oriol Romaní (Universitat Rovira i Virgili) i István Czachesz (University of Tromsø)

Publicacions (articles en revistes)

Autors: Martinez-Hernaez, A.; Correa-Urquiza, M.

Títol: «Un saber menos dado: Nuevos posicionamientos en el campo de la salud colectiva»

Revista: Salud Colectiva | Universidad Nacional de Lanús

Volum: 13

Número: 2

Pàgines: 267-278

Identificador digital: DOI: 10.18294/sc.2017.1168

Data de publicació: 2017

Clau: article

Autors: Silveira, C.; Goldberg, A.

Títol: «Apresentação»

Revista: Interface: comunicação, saúde, educação, dossier «Migração, refugio e saúde»

Volum: 21

Número: 61

Pàgines: 257-262

Identificador digital: DOI: 10.1590/1807-57622017.0060

Data de publicació: juny 2017

Clau: article

Autors: Martin, D.; Silveira, C.; Goldberg, A. (org.)

Títol: Dossier «Migração, refugio e saúde»

Revista: Interface: comunicação, saúde, educação

Volum: 21

Número: 61

Pàgines: 257-297

Identificador digital: <http://interface.org.br/wp-content/uploads/2017/03/interface-61.pdf>

Data de publicació: juny 2017

Clau: editors de dossier revista científica

Autors: Padilla, B.; Goldberg, A.

Títol: «Dimensiones reales y simbólicas de la “crisis de refugiados” en Europa: un análisis crítico desde Portugal»

Revista: Revista Interdisciplinar da Mobilidade Humana, dossier «Migrações no Mediterraneo»

Volum: 25

Número: 51

Pàgines: 11-27

Identificador digital: <http://www.scielo.br/pdf/remhu/v25n51/1980-8585-remhu-25-51-011.pdf>

Data de publicació: desembre 2017

Clau: article

Autors: Martin, D.; Goldberg, A.; Silveira, C.
Títol: «Imigração, refúgio e saúde: perspectivas de análise sociocultural»
Revista: Saúde e Sociedade
Volum: 27
Número: 1
Pàgines: 26-36
Identificador digital: DOI 10.1590/S0104-12902018170870
Data de publicació: març 2018
Clau: article

Autors: Barceló-Prats, J.; Alegre-Agís, Elisa; J., Comelles, J.
Títol: «La confusión de los psiquiatras. Las narrativas en torno a la crisis del custodialismo durante el tardofranquismo»
Revista: Revista de Historia de la Psicología
Volum: 39
Número: 1
Pàgines: 31-39
Identificador digital: DOI: 10.5093/rhp2018a5
Data de publicació: 2018
Clau: article

Autors: Comelles, J.M.; Alegre-Agís, E.; Barceló Prats, J.
Títol: «Del hospital de pobres a la cultura hospitalo-céntrica. Economía política y cambio cultural en el sistema hospitalario catalán»
Revista: Kamchatka Revista de Análisis Cultural
Volum:
Número: 10 (36)
Pàgines: 57-85
Identificador digital: <https://doi.org/10.7203/KAM.10.10420>
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Comelles, J.M.; Romani, O.
Títol: «Antropologías médicas en Europa Medical anthropologies in Europe»
Revista: Salud Colectiva
Volum: 13
Número: 2
Pàgines: 153-156
Identificador digital: <https://doi.org/10.18294/sc.2017.1467>
Data de publicació:
Clau: article

Autors: Comelles, J.M.; Riccò, I.; Terrón Bañuelos, A.; Perdiguero-Gil, E.
Títol: «Educación sanitaria y antropología médica en Europa: los casos de Italia y España»
Revista: Salud Colectiva
Volum: 13
Número: 2
Pàgines: 171–198
Identificador digital: <https://doi.org/10.18294/sc.2017.1196>
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Terrón Bañuelos, A.; Comelles, J.M.; Perdiguero-Gil, E.
Títol: «Schools and Health Education in Spain during the Dictatorship of General Franco (1939-1975)»
Revista: History of Education Review
Volum: 46
Número: 2
Pàgines: 208-223
Identificador digital: <https://doi.org/10.1108/HER-01-2016-0007>
Data de publicació: 2016
Clau: article

Autors: Comelles, J.M.; Riccò, I.; Perdiguero-Gil, E.; Terrón Bañuelos, A.
Títol: «Educación sanitaria y antropología médica en Europa: los casos de Italia y España»
Revista: Salud Colectiva
Volum: 13
Número: 2
Pàgines: 171-198
Identificador digital: 10.18294/sc.2017.1196
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Comelles, J.M.; Riccò, I.; Perdiguero-Gil, E.; Terrón Bañuelos, A.
Títol: «Educación sanitaria y antropología médica en Europa: los casos de Italia y España»
Revista: Salud Colectiva
Volum: 13
Número: 2
Pàgines: 171-198
Identificador digital: 10.18294/sc.2017.1196
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autor: Vallverdú, Jaume
Títol: «Marcs i suports teòrics per a l'estudi de la socialització i la transmissió religiosa»
Revista: Quaderns-e de l'ICA, dossier «Nuevos municipalismos y conflicto urbano»
Volum: 22
Número: 1
Pàgines: 155-171
Identificador digital: <http://antropologia.cat/quaderns-e-346>
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autor: Vallverdú, Jaume
Títol: «Conflicto estructural y movilización colectiva: formatos y lógicas de las protestas sociales»
Revista: Periferia
Volum: 22
Número: 1
Pàgines: 27-50
Identificador digital: <http://revistes.uab.cat/periferia/article/view/vol22-n1-vallverdu/595-pdf-es>
DOI: <http://dx.doi.org/10.5565/rev/periferia.595>
Data de publicació: juny 2017
Clau: article

Autor: Paz Reveol, Carmen Laura
Títol: «Los ritos de muerte y dobles enterramientos en el pueblo wayuu»
Revista: Interacción y Perspectiva. Revista de Trabajo Social
Volum: 8
Número: 1
Pàgines: 67-92
Identificador digital: ISSN 2244-808X
Data de publicació: 2018
Clau: article

Autor: Paz Reveol, Carmen Laura
Títol: «Hacer los Sueños. Una perspectiva wayuu»
Revista: Entre Diversidades. Revista de Ciencias Sociales y Humanidades
Volum: s.i.
Número: 9
Pàgines: 277-287
Identificador digital: ISSN 2007-7610.
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Paz Reveol, Carmen Laura, et al.
Títol: «The Santaroseros: Configuration of their Identity and Willingness to Participate in Studies Involving a Genetic Component»
Revista: The International Journal of Interdisciplinary Cultural Studies
Volum: 11
Número: 2
Pàgines: 1-12
Identificador digital: 2327-2554 (Online)
Data de publicació: 2016
Clau: article

Autors: Paz Reveol, Carmen Laura; Garcia Gavidia, Nelly; Maestre, Gladys; Fernandez, Yennifer
Títol: «El Uso de Las TIC en Adultos Mayores en Maraciabo (Venezuela)»
Revista: Revista Opcion
Volum: 32
Número: 12
Pàgines: 169-188
Identificador digital: ISSN 1012-1587 / ISSNe: 2477-9385
Data de publicació: 2016
Clau: article

Autors: Gasull, Magda; Pumarega, José; Larrea, Cristina; Muñoz, Araceli; Pallarès, Natalia; Rodríguez, Gisela; Jariod, Manel; Porta, Miquel
Títol: «Citizens' perceptions on the presence and health risks of synthetic chemicals in food: results of an online survey in Spain»
Revista: Gaceta Sanitaria
Volum: 31
Número: 5
Pàgina inicial: 371-281
Identificador digital: 10.1016/j.gaceta.2017.03.012
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Larrea Killinger, Cristina; Muñoz Garcia, Araceli; Mascaró Pons, Jaume
Títol: «Cuerpos tóxicos: la percepción del riesgo de la contaminación interna por compuestos químicos en España»
Revista: Salud Colectiva
Volum: 13
Número: 2
Pàgina inicial: 225-237
Identificador digital: 10.18294/sc.2016.1161
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Larrea Killinger, Cristina; Muñoz Garcia, Araceli; Mascaró Pons, Jaume; Zafra Aparici, Eva; Porta Serra, Miquel
Títol: «Discourses on the toxic effects of internal chemical contamination in Catalonia, Spain»
Revista: Medical Anthropology: Cross-Cultural Studies in Health and Illness
Volum: 36
Número: 2
Pàgina inicial: 125-140
Identificador digital: 10.1080/01459740.2016.1182999
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Larrea Killinger, Cristina; Muñoz Garcia, Araceli; Begueria Muñoz, Arantza; Mas-caró Pons, Jaume
Títol: «Como un sedimento que se va quedando en el cuerpo: percepción social del riesgo sobre compuestos tóxicos persistentes y otras sustancias químicas sintéticas en la alimentación entre mujeres embarazadas y lactantes en España»
Revista: AIBR Revista de Antropología Iberoamericana
Data de publicació: admès per publicar, en premsa 2018
Clau: article

Autor: Offenhenden, María
Títol: «Introducción. La antropología en los debates actuales sobre el cuidado»
Revista: Quaderns-e
Volum: 22
Número: 2
Pàgines: 1-16
Identificador digital: ISSN: 1696-8298
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Offenhenden, María; Comas d'Argemir, Dolors (coord.)
Títol: «Reflexiones desde la antropología en torno al cuidado»
Revista: Quaderns-e
Volum: 22
Número: 2
Pàgines: -
Identificador digital: ISSN: 1696-8298
Data de publicació: 2017
Clau: monogràfic

Autors: Offenhenden, María; Bodoque-Puerta Yolanda
Títol: «"Leur travail, c'est s'occuper de mon père." Care managers, travail à domicile et soins des personnes âgées»
Revista: Revue Ethnologie Française
Volum: 170
Número: 3
Pàgines: 489-502
Identificador digital:
Data de publicació: en premsa, 2018
Clau: article

Autor: Moreras, Jordi
Títol: «Una etnografía singular (como todas las otras). Resenya de P. Menoret, Royaume d'asphalte. Jeunesse saoudienne en révolte»
Revista: Revista CIDOB d'Afers Internacionals
Número: 118
Pàgines: 199-201
Identificador digital: DOI: doi.org/10.24241/rcai.2018.118.1.251
Data de publicació: 2018
Clau: ressenya

Autor: Moreras, Jordi
Títol: «¿Qué islam para qué Europa? Hacia una antropología del islam posmigratorio en Europa»
Revista: Revista CIDOB d'Afers Internacionals
Número: 115
Pàgines: 13-37
Identificador digital: doi.org/10.24241/rcai.2017.115.1.13
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autor: Moreras, Jordi
Títol: «(Re)interpretando el islam en Europa»
Revista: Revista CIDOB d'Afers Internacionals
Número: 115
Pàgines: 1-205
Identificador digital: DOI: <https://doi.org/10.24241/rcai.2017.115.1>
Data de publicació: 2017
Clau: coordinació del número

Autor: Moreras, Jordi
Títol: «La institución descentrada. Análisis del rol socializador de las mezquitas en Cataluña»
Revista: Revista Internacional de Organizaciones
Número: 19
Pàgines: 185-205
Identificador digital: DOI: <https://doi.org/10.17345/rio19.185-205>
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autor: Moreras, Jordi
Títol: «La gobernanza de conflictos relacionados con la pluralidad religiosa»
Revista: Documentos del Observatorio del Pluralismo Religioso en España- Madrid: Fundación Pluralismo y Convivencia
Número: 6
Pàgines: 1-63
Identificador digital:
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Pastor Gosálbez, María Inmaculada; Pontón Merino, Paloma; Acosta Sarmiento, Ana
Títol: «El acceso a la carrera investigadora desde la perspectiva de género ¿punto de inflexión?»
Revista: Feminismo/s
Número: 29 (juny 2017)
Pàgines: 299-327
Identificador digital: DOI: [10.14198/fem.2017.29.12](https://doi.org/10.14198/fem.2017.29.12)
Data de publicació: 2017.29.12
Clau: article

Autors: Pastor Gosálbez, María Inmaculada; Acosta Sarmiento, Ana
Títol: «La institucionalización de las políticas de igualdad de género en la Universidad española. Avances y retos»
Revista: Revista de Investigaciones Feministas
Volum: 7
Número: 2 (2016)
Pàgines: 247-271
Identificador digital: <http://dx.doi.org/10.5209/INFE.52966>
Data de publicació: 2016
Clau: article

Autor: Casadó, Lina
Títol: «Las micropolíticas del cuerpo en el cáncer de mama. ¿A quien pertenece el pecho?»
Revista: Mujeres y salud
Número: 42
Pàgines: 39-42
Identificador digital: PM 765-1996
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Montagut, Marta; Arauna, Núria
Títol: «Operación Palace y la construcción de discursos alternativos en Twitter: nuevas emergencias políticas [Operación Palace and the alternative discourse building process in Twitter: new political emergencies]»
Revista: Dígitos. Revista de Comunicación Digital
Volum: 1
Número: 3
Pàgines: 95-118
Identificador digital: ISSN 2444-0132
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autor: Alegre-Agís. E.
Títol: «Internados en casa: del manicomio a la “institución doméstica total”»
Revista: Revista de la Asociación Española de Neuropsiquiatría
Volum: 37
Número: 131
Pàgines: 63-78
Identifador digital: DOI: 10.4321/S0211-57352017000100004
Data de publicació:
Clau: article

Autor: Alegre-Agís. E.
Títol: «Coppie e Famiglie. Non é questione di natura, de Chiara Saraceno, Milano, Feltrinelli Editore, 2012»
Revista: *Ethnologie française*
Data de publicació: en premsa
Clau: ressenya en revista

Autors: Alegre-Agís, E. & Riccò, I.
Títol: «Aportaciones literarias, biográficas y autoetnográficas en la Antropología Médica en España: el caso catalán»
Revista: Revista Salud Colectiva
Volum: 13
Número: 2
Pàgines: 279-293.
Identificador digital: DOI: 10.18294/sc.2017.1203
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Montesó-Curto, C; Aguilar, M.; Lejeune, L.; Casasó-Marin, L.
Títol: «Violence and depression in a community sample»
Revista: Journal of clinical nursing
Volum: 26
Número: 15-16
Pàgines: 2.392-2.398
Identificador digital: DOI: 10.1111/jocn.13493
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autor: Carceller-Maicas, Natalia
Títol: «Mundos vitales de palabras: análisis del sufrimiento adolescente mediante narrativas de malestar»
Revista: Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud, Universidad de Manizales, Colombia.
Volum: 16 (gener-juny de 2018)
Número: 1
Pàgines: 269-285.
Identificador digital: ISSN: 1692-715X
Data de publicació: gener 2018
Clau: article

Autors: Masana, Lina
Títol: «Cuidados informales de larga duración en España: retos, miradas y soluciones»
Revista: Salud Colectiva
Volum: 13
Número: 2
Pàgines: 337-352
Identificador digital: <http://dx.doi.org/10.18294/sc.2017.1237>; ISSN 1851-8265.
Data de publicació: juliol 2017
Clau: article

Autor: Apud, Ismael
Títol: «Antropología, Psicología y Estados Alterados de Conciencia. Una revisión crítica desde una perspectiva interdisciplinària»
Revista: Cultura y Droga
Volum: 24
Número: -
Pàgines: 34-58
Identificador digital: 10.17151/culrd.2017.22.24.3
Data de publicació: desembre 2017
Clau: article

Autors: Apud, Ismael; Romaní, Oriol
Títol: «Medicine, religion and ayahuasca in Catalonia. Considering ayahuasca networks from a medical anthropology perspective»
Revista: Journal Of Drug Policy
Volum: 39
Número: -
Pàgines: 28-36
Clau: article

Autor: Gracia-Arnaiz, M.
Títol: «Taking measures in times of crisis: The political economy of obesity prevention in Spain»
Revista: Food Policy
Volum: 68
Número: -
Pàgines: 65-76
Identificador digital:
Data de publicació: desembre 2017
Clau: article

Autors: Prats, J.; Deusdad, B.; Cabré, J.
Títol: «School Xenophobia and Interethnic Relationships Among Secondary Level Pupils in Spain»
Revista: Education As Change
Volum: 21
Número: 1
Pàgines: 1-18
Identificador digital: 10.17159/1947-9417/2017/750
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Puig i Cruells, C.
Títol: «Cuidarse para poder cuidar. Atendiendo el malestar de las profesionales sociales»
Revista: Revista Fronteras
Volum: 10
Número:
Pàgines: 175-184
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autor: Zafra Aparici, E
Títol: «Educación Alimentaria: Salud y Cohesión Social»
Revista: Salud Colectiva
Volum: 13
Número: 2
Pàgines: 295-306
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Anleu Hernández, C.M.
Títol: «La aplicación de la perspectiva resiliente en el trabajo social con inmigrantes latino-americanos en Tarragona. Una mirada crítica»
Revista: Pedagogia i Treball Social
Volum: 6
Número: 1
Pàgines: 44-69
Data de publicació: 2017
Clau: article

Autors: Lemos, Stela Maris Aguiar; Gioda, Fabiane Rosa; Martinhago, Fernanda; Bueno, Rinaldo Conde; Martínez-Hernández, Angel
Títol: «Brazilian researchers in Medical Anthropology Postgraduate Studies in Spain: Experience Report»
Revista: Interface comunicacao, saude e educacao»
Volum: 21
Pàgines: 199-207
Data de publicació: 2017
Clau: article

Altres publicacions

Autors: Martin, D.; Goldberg, A.; Silveira, C. (ed.)

Títol: Processos migratòrios, refugio e saúde coletiva no Cone Sul: desafios globais e experiências locais

Editorial: Editora Universitária Leopoldianum-UNISANTOS

Pàgines: en premsa

Dipòsit legal: en premsa

ISBN: en premsa

País/ciutat: Santos (Brasil)

Any: 2018

Clau: llibre

Autors: Pastor Gosálbez, María Inmaculada; Pontón Merino, Paloma; Acosta Sarmiento, Ana

Títol: «El acceso a la carrera investigadora desde la perspectiva de género ¿punto de inflexión?».

Revista: Marcos Jesús Iglesias Martínez e Inés Lozano Cabezas (coord.), dossier «La (in) visibilidad de las mujeres en la Educación Superior: retos y desafíos en la Academia», Feminismo/s

Número: 29 (juny 2017)

Pàgines: 299-327

Identificador digital: DOI: 10.14198/fem.

Data de publicació: 2017.29.12

Autors: Goldberg, A.; Silveira, C.; Barbosa, T.; Martin, D.

Títol: «Structural violence, tuberculosis and health care processes among Bolivian immigrants in Buenos Aires and São Paulo»

Llibre: Ferrero, L.; Quagliariello, C.; Vargas, A.C. (ed.), *Embodying borders. Migrants' right to health, universal rights and local policies*

Editorial: Berghahn Books

Pàgines: en premsa

Dipòsit legal: en premsa

ISBN: en premsa

País/ciutat: Oxford (UK)

Any: 2018

Clau: capítol de llibre

Autors: Padilla, B.; Goldberg, A.

Títol: «No es tabú: desenmascarando el racismo subyacente contra inmigrantes y refugiados en Portugal» Llibre: Sánchez Maldonado, M. (coord.), *Diversidad y desarrollo social*

Editorial: CONACYT-UAdeC-Editorial Pearson

Pàgines: en premsa

Dipòsit legal: en premsa

ISBN: en premsa

País/ciutat: Coahuila (Mèxic)

Any: 2018

Clau: capítol de llibre

Autors: Martin, D.; Goldberg, A.; Silveira, C.
Títol: «Abordagens críticas sobre a mobilidade humana e a saúde dos imigrantes e refugiados»
Llibre: Martin, D.; Goldberg, A.; Silveira, C. (ed.), Processos migratórios, refugio e saúde coletiva no Cone Sul: desafios globais e experiências locais
Editorial: Editora Universitária Leopoldianum-UNISANTOS
Pàgines: en premsa
Dipòsit legal: en premsa
ISBN: en premsa
País/ciutat: Santos (Brasil)
Any: 2018
Clau: capítol de llibre

Autors: Goldberg, A.; Silveira, C.; Martin, D.
Títol: «Precariedad, tuberculosis y procesos asistenciales en inmigrantes bolivianos de São Paulo»
Llibre: Baeninger, R. et al. (org.), Migrações Sul-Sul
Editorial: Universidade Estadual de Campinas.
Pàgines: 798-806
Dipòsit legal:
ISBN: 978-85-88258-46-4
País/ciutat: São Paulo (Brasil)
Any: 2018
Clau: capítol de llibre

Autors: Goldberg, A.; Sow, P.
Títol: «Migrantes senegaleses en Argentina: contexto sociopolítico-laboral y vulneración de derechos»
Llibre: Tedesco, J.C.; Kleidermacher, G. (coord.), A imigração senegalesa no Brasil e na Argentina: múltiplos olhares
Editorial: EST Edições
Pàgines: 117-134
Dipòsit legal:
ISBN: 978-85-68569-36-8
País/ciutat: Porto Alegre (Brasil)
Any: 2017
Clau: capítol de llibre

Autors: Barceló Prats, J.; Comelles, J. M.
Títol: «Las bases ideológicas del dispositivo hospitalario en España: Cambios y resistencias»
Llibre: Vilar-Rodríguez, M.; Pons-Pons, J. (ed.), Un siglo de hospitales entre lo público y lo privado (1886-1986)
Editorial: EST Edições
Pàgines: 117-134
Dipòsit legal: [finançament, gestió i construcció del sistema hospitalari espanyol]
Pàgines: en premsa
ISBN: 978-84-16662-58-6
País/ciutat: Madrid: Marcial Pons
Any: 2018
Clau: capítol de llibre

Autors: Comelles, J.M.; Davis, Joseph E.; González, Ana M. (ed.)
Títol: To Fix or to Heal. Patient care, Public Health and the Limits of Biomedicine
Dipòsit legal:
ISBN: 9781479878246
País/ciutat: New York: New York University Press; Dynamis. Acta Hisp. Med. Sci. Hist. Illus.
Any: 2018
Clau: llibre

Autors: Comelles, J.M.; Digiacomio, S.M.
Títol: «The medicalization of diagnosis: from cultural and environmental nosologies to lay medical concerns»
Llibre: Nissen, N.; Bech Risor, M. (ed.), Diagnostic Fluidity. Working with Uncertainty and Mutability
Pàgines: 213-247
Dipòsit legal:
ISBN: 978-84-8424-663-3
País/ciutat: Tarragona: Publicacions URV-MARC
Any: 2018
Clau: capítol de llibre

Autors: Comelles, J. M.; Perdiguero-Gil, E.
Títol: Educación, comunicación y salud. Perspectivas desde la ciencias humanas y sociales
Dipòsit legal: <http://llibres.urv.cat/index.php/purv/catalog/book/264>
ISBN: 978-84-8424-518-6
País/ciutat: Tarragona: Publicacions URV-MARC
Any: 2017
Clau: llibre

Autors: Comelles, J. M.; Perdiguero-Gil, E.
Títol: «The Walking dead and the collective Imaginary of Epidemics»
Llibre: de la Torre, T. (ed.), Notebooks of the Esteve Foundation
Volum: 42
Pàgines: 61-68
Dipòsit legal:
Retrieved from <http://www.esteve.org/medicine-in-television-series/>
País/ciutat: Barcelona: Fundació Dr. Antonio Esteve.
Any: 2017
Clau: capítol de llibre

Autors: Comelles, J.M.; Barcelo Prats, J.
Títol: «La adaptación de los hospitales catalanes a la beneficencia liberal»
Llibre: Zarzoso, A.; Arrizabalaga, J. (ed.), Al Servicio de la Salud Humana. La historia de la medicina ante los retos del siglo xx (1798-1914)
Pàgines: 503-508
Dipòsit legal: [http://www.aehe.es/wp-content/uploads/2016/01/1.-BARCELO-COMELLES-Ideolog°a_beneficencia.pdf](http://www.aehe.es/wp-content/uploads/2016/01/1.-BARCELO-COMELLES-Ideolog%a_beneficencia.pdf)
País/ciutat: Sant Feliu de Guíxols, SEHM
Any: 2017
Clau: capítol de llibre

Autors: Perdiguero-Gil, E.; Comelles, J.M.; Terrón Bañuelos, A.
Títol: «La introducción de las ciencias socio-médicas en el ámbito de la educación sanitaria y la educación médica durante el franquismo»
Llibre: Zarzoso, A.; Arrizabalaga, J. (ed.), Al Servicio de la Salud Humana. La historia de la medicina ante los retos del siglo xx
Pàgines: 123-128
País/ciutat: Sant Feliu de Guixols, SEHM
Any: 2017
Clau: capítol de llibre

Autor: Comelles, J. M.
Títol: «De los errores del pasado a las preocupaciones del ahora. Clínica, etnografía y educación sanitaria» Llibre: Comelles, J.M.; Perdiguero-Gil, E. (ed.), Educación, promoción de la salud y comunicación. Perspectivas desde la historia y las Ciencias Sociales
Pàgines: 19-57
Dipòsit legal: <http://llibres.urv.cat/index.php/purv/catalog/book/264>
ISBN: 978-84-8424-518-6
País/ciutat: Tarragona: Publicacions URV
Any: 2017
Clau: capítol de llibre

Autor: DiGiacomo, Susan M.
Títol: «Blurring the Boundaries: Academic Advising, Authors' Editing and Translation in a Graduate Degree Program»
Llibre: Cargill, Margaret (ed.), Publishing Research in English as an Additional Language: Practices, Pathways and Potentials
Editorial: University of Adelaide Press
Pàgines: 55-69
ISBN: 978-1-925261-51-6
País/ciutat: Adelaide (Austràlia)
Any: 2017
Clau: capítol de llibre

Autors: Comelles, Josep M.; DiGiacomo, Susan M.
Títol: «The Medicalization of Diagnosis: From Cultural and Environmental Nosologies to Lay Medical Concerns»
Llibre: Nissen, Nina; Risør, Mette Bech (ed.), Diagnostic Fluidity: Working With Uncertainty and Mutability
Editorial: Publicacions URV
Pàgines: 213-247
Dipòsit legal: T 269-2018
ISBN: 978-84-8424-663-3
País/ciutat: Tarragona
Any: 2018
Clau: capítol de llibre

Autor: DiGiacomo, Susan M.

Títol: «Pràctiques comunicatives embodied i la construcció de significats en la relació cavall-humà: una autoetnografia de la supervivència del càncer»

Llibre: Fernández Garrido, Sandra; Alegre Agís, Elisa (ed.), Autoetnografía. Subjetividades, cuerpos y emociones en la investigación en salud

Editorial: Publicacions URV

País/ciutat: Tarragona

Any: en premsa

Clau: capítol de llibre

Autor: DiGiacomo, Susan M. (de la traducció)

Títol: Josep M. Comelles, «The Care of Strangers or the Care of Citizens? Culture, Law and the Political Economy of Care»

Llibre: Quaranta, Ivo et al. (ed.), Assemblages, Transformations, and the Politics of Care

Editorial: University Press Bologna

ISBN:

País/ciutat: Bolonya (Itàlia)

Any: en premsa

Clau: traducció d'un capítol de llibre

Autor: Paz Reverol, Carmen Laura

Títol: Pueblo wayuu. Rebeliones, comercio, autonomía una perspectiva histórica-antropológica

Editorial: Abya-Yala

Pàgines: 382

Dipòsit legal: 006023

ISBN: 978-9942-09-494-0

País/ciutat: Quito, Equador

Any: 2017

Clau: llibre

Autor: Paz Reveol, Carmen Laura

Títol: Representaciones y practicas entorno al alcohol. Miradas desde un centro de atención y seguimiento a las drogodependencias (CAS). Pueblo wayuu. Rebeliones, comercio, autonomía una perspectiva histórica-antropológica

Editorial: Editorial Académica Española

Pàgines: 401

ISBN: 978-3-639-75047-8

País/ciutat: Madrid

Any: 2016

Clau: llibre

Autors: Araceli Muñoz Garcia

Títol: «“Zle się czuję!”. Narracje dzieci na temat cierpienia [“I don't feel well!”. Listening to children's voices. their narratives about illness and pain]»

Editorial: Oficyna Naukowa (Scientific Publishers)

Referència: Zdrowie dzieci. Wstęp do childhood studies

Ciutat: Varsòvia

País: Polònia

Any: en premsa, 2018

Clau: capítol de llibre

Autor: Carceller-Maicas, Natalia
Títol: «Transdisciplinarietà y salud: compartir conocimientos para enriquecer el saber»
Llibre: Comelles, J.M.; Perdiguero, E. (coord.), Educación, comunicación y salud. Perspectivas desde las ciencias humanas y sociales, Colección de Antropología Médica, 25
Editorial: Publicacions Universitat Rovira i Virgili
Pàgines: 245-262
Dipòsit legal: ISBN:978-84- 8424-581-0
País/ciutat: Tarragona
Any: 2017 (setembre)
Clau: capítol de llibre

Autor: Masala, Lina
Títol: «Uncertain futures: Communication and culture in childhood cancer treatment. Ignasi Clemente (2015)»
Revista: Treballs de Sociolingüística Catalana
Número: 28
Pàgines: 176-179
DOI: pendent
Data de publicació: en premsa, 2018
Clau: ressenya de llibre

Autors: Alonso, Marta; Ghali, Khalid; López, Alberto; Moreras, Jordi; Solé, Ariadna
Títol: «Invisible rituals: religious acts in Catalan public space»
Llibre: Planet, Ana I. (ed.), Observing Islam in Spain. Contemporary Politics and Social Dynamics
Editorial: EJ Brill (Muslim Minorities Series)
Pàgines: 108-132
País/ciutat: Leiden
Any: 2018
Clau: capítol de llibre

Autors: Moreras, Jordi; Solé, Ariadna
Títol: «Genealogies of death. A comparison between the Moroccan and Senegalese funerary rituals in diáspora»
Llibre: Koskinen-Koivisto, Eerika; Samira Saramo, Samira; Snellman, Hanna (ed.), Transnational Death
Editorial: Finnish Literature Society (Studia Fennica Ethnologia series)
Pàgines: 75-90
Dipòsit legal:
ISBN: 978-1-5275-0757-9
País/ciutat: Hèlsinki
Any: 2018
Clau: capítol de llibre

Autors: Tarrés, Sol; Solé, Ariadna; Moreras, Jordi
Títol: «Diversities within cemeteries: the “otherness” in the expressions of the funerary heritage in Spain» Llibre: Havik, Philip J.; Mapril, José; Saraiva, Clara (ed.), *Death on the Move: managing narratives, silences and constraints in trans-national perspective*
Editorial: Cambridge Scholars Publishing
Pàgines: 75-90
Dipòsit legal:
ISBN: 978-1-5275-0757-9
País/ciutat: Newcastle on Tyne
Any: 2018
Clau: capítol de llibre

Autors: Moreras, Jordi (ed.); Solé, Ariadna; Alonso, Marta; Khalid Ghali, Khalid; López, Alberto
Títol: *Diàspora i rituals. El cicle festiu dels musulmans a Catalunya*
Editorial: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura
Pàgines: 168
Dipòsit legal:
ISBN: 978-84-393-9566-9
País/ciutat: Barcelona
Any: 2017
Clau: llibre

Autors: Pastor, I.; Román, L.; Zapata, M. (ed.)
Títol: *Políticas de igualdad e integración en Europa y América Latina*
Editorial: Aranzadi
Pàgines: 1-442.
ISBN: 978-84-9177-296-5
País/ciutat: Pamplona
Any: 2017
Clau: llibre

Autors: Pastor, I.; Román, L.; Zapata, M. (ed.)
Títol: *Políticas de igualdad e integración en Europa y América Latina*
Editorial: Editorial Aranzadi
Pàgines: 442
ISBN: 978-84-9177-296-5
País/ciutat: Pamplona
Any: 2017
Clau: llibre

Autors: Cardona Rodas, Hilderman; Ramírez Torres, Juan Luis
Títol: *Narrativas corporales de la violencia y estéticas del dolor*
Editorial: Sello editorial UdeM (Colòmbia) i Editorial La Cifra (Mèxic)
Pàgines: 294
Dipòsit legal: Biblioteca Nacional de Colòmbia, Biblioteca del Congrés
ISBN: 978-958-8992-43-3
País/ciutat: Medellín-Mèxic
Any: 2017
Clau: llibre

Autor: Cardona Rodas, Hilderman
Títol: Paz y corporalidad: devanires estéticos del arte de preguntar
Editorial: Sello editorial UdeM (Colòmbia) i Red de Antropología de y desde los Cuerpos (Argentina)
Pàgines: 196
Dipòsit legal: Biblioteca Nacional de Colòmbia, Biblioteca del Congrés
ISBN: 978-958-8992-75-4
País/ciutat: Medellín-Buenos Aires
Any: 2017
Clau: llibre

Autors: Cardona Rodas, Hilderman
Títol: «El cuerpo como territorio de afirmación política en el dispositivo fotográfico»
Llibre: Saberes nómadas: derivas del pensamiento propio
Editorial: Universidad Central - IESCO
Pàgines: 316
Dipòsit legal: Biblioteca Nacional de Colòmbia, Biblioteca del Congrés
ISBN: 978-958-26-0364-9
País/ciutat: Bogotá (Colòmbia)
Any: 2017
Clau: capítol de llibre

Autors: Cardona Rodas, Hilderman; Montaña Oliveros, Jessica
Títol: «Cuerpos, conflicto, violencia y fotografía: la microhistoria como medio simbólico de reparación de víctimas»
Llibre: Historiar: patrimonio, memoria e historia
Editorial: Instituto Tecnológico Metropolitano, ITM
Pàgines: 367
ISBN: 978-9585414013
País/ciutat: Medellín (Colòmbia)
Any: 2017
Clau: capítol de llibre

Autor: Ramirez, Susana
Títol: «Trabajo de campo en la antropología contemporánea: mercancía y globalización en América Latina»
Llibre: Tocopilla, J. (comp.), Antropologías en América Latina. Prácticas, alcances y retos
Pàgines: 175-186
ISBN: 978-958-732-293-4
País/ciutat: Universidad del Cauca
Any: 2017
Clau: article de llibre

Autors: Casadó, L.; Muñoz, A.

Títol: Etnografías de la alimentación contemporánea. De los sentidos del placer a las razones de la salud

Editorial: Publicacions de la Universitat de València

Pàgines: 1.255-1.258

ISBN: 978-84-9133-093-6

País/ciutat: València

Any: 2017

Clau: capítol de llibre

Autors: Tortajada, Iolanda; Willem, Cilia; Arauna, Núria

Títol: «Género y redes sociales: retos para la construcción de la identidad adolescente»

Llibre: Entre selfies y whatsapps. Oportunidades y riesgos para la infancia y la adolescencia conectada

Editorial: Gedisa

Pàgines: 91- 106

ISBN: 978-84-16919-87-1

País/ciutat: Barcelona

Any: 2018

Clau: capítol de llibre

Autors: Puig Cruells, C.; Torrens Bonet, R.

Títol: «El concepto de cuidado. Elementos relacionales y afectivos constitutivos del cuidar en hombres cuidadores»

Llibre: Felber, C.; Matus, T.; Naïr, S. (coord.), Comunidades sostenibles: Dilemas y retos desde el trabajo social

Editorial: Thomson Reuters Aranzadi

ISBN: 978-84-9177-336-8

País/ciutat: Vic

Any: 2017

Clau: article d'e-llibre

Autors: Puig Cruells, C.; Torrens Bonet, R.

Títol: «La contención en Trabajo social: una intervención social fundamental»

Llibre: Felber, C.; Matus, T.; Naïr, S. (coord.), Comunidades sostenibles: Dilemas y retos desde el trabajo social

Editorial: Thomson Reuters Aranzadi

ISBN: 978-84-9177-336-8

Any: 2017

Clau: article d'e-llibre

Autors (p.o. de signatura): Brignoni, S.; Feixa, C.; Martínez-Hernández, A.; Romaní, O.
Títol: Malestares y subjetividades adolescentes. Una aproximación desde la salud mental colectiva
Editorial: Editorial UOC
Volum: ---
Número: ---
Pàgines: 194
Any: 2018
ISBN: 9788491800682
Clau: llibre

Autor: Martinez Hernaez, Angel
Títol: «Offstage: Madness, the ob-scene, and common sense»
Llibre: Risor, Mette; Nissen, Nina (ed.), Diagnostic Fluidity: Working with Uncertainty and Mutability
Editorial: Col·lecció d'Antropologia Mèdica de Publicacions URV
Pàgines: 197-211
Any: 2018
ISBN: 978-84-8424-665-7
Clau: capítol de llibre

Autor: Martinez Hernández, Angel
Títol: «“El secreto está en mi interior”. La neuropolítica y la emergencia de las neuronarrativas en el consumo de antidepresivos»
Llibre: Perdiguero, Enrique; Comelles, Josep Maria (ed.), Educación, comunicación y salud: Perspectivas desde las ciencias humanas y sociales
Editorial: Col·lecció d'Antropologia Mèdica de Publicacions URV
Pàgines: 305-320
Any: 2017
ISBN: 978-84-8424-518-6
Clau: capítol de llibre

La col·lecció Antropologia Mèdica de Publicacions URV

Durant el curs 2017-2018 la Col·lecció d'Antropologia Mèdica de Publicacions URV ha publicat dos nous volums:

Títol: Diagnostic Fluidity: Working with Uncertainty and Mutability

Autors: Nissen, Nina; Risør, Mette Bech (ed.)

Any: 2018

ISBN: 978-84-8424-663-3

Col·lecció: Antropologia Mèdica, 28, 1a ed.

Llengua: anglès

Resum: Diagnostic procedures are emblematic of medical work. Scholars in the field of social studies of medicine identify diverse dimensions of diagnosis that point to controversies, processual qualities and contested evidence. In this anthology, diagnostic fluidity is seen to permeate diagnostic work in a wide range of contexts, from medical interactions in the clinic, domestic settings and other relations of affective work, to organizational structures, and in historical developments. The contributors demonstrate, each in their own way, how different agents 'do diagnosis', highlighting the multi-faceted elements of uncertainty and mutability integral to diagnostic work. At the same time, the contributors also show how in 'doing diagnosis' enactments of subjectivities, representations of cultural imaginaries, bodily processes, and socio-cultural changes contribute to configuring diagnostic fluidity in significant ways.

Títol: Educación, comunicación y salud. Perspectivas desde las ciencias humanas y sociales

Autors: Diversos autors; Josep M. Comelles, Josep M.; Perdiguero-Gil, Enrique (a cura de)

Any: 2018

ISBN: 978-84-8424-518-6

Col·lecció: Antropologia Mèdica, 27, 1a ed.

Llengua: castellà

Resum: El propósito de este libro es aportar elementos a la reflexión sobre comunicación, educación y salud desde las ciencias humanas y sociales; Dicha reflexión resulta vital, ahora más que nunca, teniendo en cuenta la enorme expansión de medios de comunicación como la televisión o los basados en las tecnologías 2.0, que permiten que el acceso a los conocimientos sobre salud sea ubicuo. El origen del presente libro es el encuentro que se celebró, en septiembre de 2015, en la Escuela de Salud Pública de Menorca sobre «Educación, promoción de la salud y comunicación. Perspectivas desde la historia y las ciencias sociales». Los diferentes capítulos provienen de la labor de investigación de diversas disciplinas: Antropología Social, Communication Studies, Historia de la Educación e Historia de la Medicina, lo que permite tener una visión amplia y variada de los complejos factores que intervienen en los procesos de educación y comunicación sobre salud.

En el moment de tancar aquesta memòria n'hi ha quatre més en curs de maquetació:

Títol: Poder, estratificación y salud
Autor: Menéndez, Eduardo
Any: en premsa
Llengua: castellà

Títol: Socio-antropología de la muerte. Nuevos enfoques en el estudio de la muerte
Autors: Moreras, Jordi (ed.)
Any: en premsa
Llengües: castellà, anglès i francès

Títol: Autoetnografías, cuerpos y emociones
Tom I: «Perspectivas metodológicas en la investigación salud»
Tom II: «Perspectivas feministas en la investigación salud»
Autors: Alegre-Agís, Elisa; Fernández Garrido, Sandra (ed.)
Any: en premsa
Llengües: castellà, català i anglès

Títol: Imago civitatis. Hospitales y manicomios en Occidente
Autors: Barceló, Josep; Conejo, Antoni (ed.)
Any: en premsa
Llengües: castellà, català i italià

S'ha continuat amb la normalització de la imatge corporativa de tots els llibres publicats, amb la inclusió del logo del MARC. Hem pogut constatar la major centralitat de la col·lecció després d'incorporar-la a Google Books i Google Play i els seus efectes al cercador Google Scholar.

Organització de jornades i congressos

III Col·loqui del MARC: «La antropología médica en acción: investigar, analizar y pensar los nuevos retos en salud»

Aquesta tercera edició del col·loqui del MARC es va dur a terme els dies 9 i 10 de maig de 2018 a la sala de juntes del Campus Catalunya. Es va organitzar pel MARC URV amb la col·laboració de la Facultat de Lletres; el Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social; el Programa de Doctorat d'Antropologia i Comunicació, i el Màster Interuniversitari en Antropologia Mèdica i Salut Global. S'hi va fer una presentació dels diferents projectes de recerca en Antropologia Mèdica Aplicada vinculats al MARC i es va comptar amb alguns ponents invitats com Susana Carro, Eduardo Menéndez i Fernando Vidal. Al Comitè d'Organització hi va haver Àngel Martínez-Hernández i Elisa Alegre, amb la col·laboració de Deborah Bekele.

X Medical Anthropology at Home (MAAH) Conference: «Subjectivities and afflictions: agency, health systems and the politics of/for life»

Aquest congrés internacional es durà a terme del 18 al 21 d'octubre de 2018 al monestir de Poblet. Està organitzat pel MARC URV i la xarxa Medical Anthropology at Home. El comitè organitzador i científic són: Àngel Martínez-Hernández, Lina Masana i Josep Maria Comelles. Tindrem invitats com a keynote speakers a Thomas Csordas i Janis Jenkins de la University of California, San Diego, Estats Units. En aquesta ocasió el congrés versarà sobre subjectivitats i afliccions: agència, sistemes de salut i les polítiques de/per a la vida.

Conferència: «Fresas, desigualdad y la posibilidad de la salud: Inmigrantes indígenas, jerarquías étnicas transnacionales y naturalización de la violencia estructural»

A càrrec de Seth M. Holmes, PhD, MD, de la University of California at Berkeley. Es va dur a terme el 22 de maig del 2018 a la sala de graus del Campus Catalunya. Va estar organitzada pel Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social; el Màster Interuniversitari en Antropologia Mèdica i Salut Global; el Programa de Doctorat d'Antropologia i Comunicació, i el MARC URV.

Resum del currículum del ponent: Seth M. Holmes, PhD, MD, és professor titular (associate professor) en Antropologia Mèdica i Estudis Ambientals a la University of California at Berkeley. És codirector del Centre de Medicina Social de Berkeley i del programa MD/PhD en Antropologia Mèdica juntament amb la University of California San Francisco. Com a antropòleg sociocultural i com a metge investiga sobre les jerarquies socials, les desigualtats en salut i les maneres com aquestes són naturalitzades, normalitzades i resistides en el context de la cura mèdica i de la immigració transnacional entre els EUA i Mèxic i entre Síria i Alemanya. Ha rebut el Margaret Mead Award de l'American Anthropological Association i la Society for Applied Anthropology; el Society for the Anthropology of Work Book

Award; el New Millennium Book Award de la Society for Medical Anthropology; i el Robert B. Textor and Family Prize for Excellence in Anticipatory Anthropology from the American Anthropological Association. El 23 de maig a Barcelona rebrà la menció honorífica del Premio Iberoamericano de la Asociación de Estudios Latinoamericanos.

Conferència: «(De) construcciones, colaboraciones de la Antropología Médica a la salud colectiva: medicinas indígenas ¿espirituales o sociales?»

La conferència es va dur a terme el 13 de juny de 2018, a les 11.00 h al Campus Catalunya, a càrrec de la Dra. Ana Maria Oyarce Pisani, antropòloga amb menció en Etnolingüística (Xile); màster en Ciències Mèdiques i Socials (Health Medical Sciences) per la University of Newcastle (Austràlia); màster en Salut Pública per la Universidad de Chile; doctora en Antropologia Mèdica per la Universidad de Arizona (EUA, abd); professora associada a l'Escuela de Salud Pública, Facultad de Medicina, Universidad de Chile.

Conferència: «Sujeto cerebral, autismo y neurodiversidad»

Va anar a càrrec del Dr. Francisco Ortega, del Instituto de Medicina Social de la Universidad del Estado de Rio de Janeiro i director d'investigació del Rio Center for Global Health. Es va dur a terme el dia 17 de gener de 2018 a la sala de graus del campus Catalunya. Va estar organitzada pel Màster Interuniversitari en Antropologia Mèdica i Salut Global (MI-AMSG) i el Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social amb la col·laboració del MARC URV.

Resum de la conferència:

La conferència analitza el sorgiment del moviment de neurodiversitat en el context dels estudis de discapacitat i les organitzacions polítiques de persones discapacitades. El moviment de la neurodiversitat està organitzat pels anomenats autistes d'alt funcionament, que creuen que l'autisme no és una malaltia que s'hagi de tractar i guarir. Per a ells l'autisme és una diferència humana que s'ha de respectar entre altres diferències (sexual, racial, etc.). Els activistes del moviment de la neurodiversitat s'oposen a grups de pares de nens autistes i professionals que busquen una cura per a l'autisme. En la conferència es presenten els arguments dels grups a favor i contra la cura de l'autisme. El meu argument principal és que el moviment de la neurodiversitat s'ha d'entendre en un context sociohistòric més ampli que incorpori el creixent impacte en la nostra cultura del coneixement i les pràctiques neurocientífiques amb el paradigma del subjecte cerebral i l'expansió de la neurocultura. En el context del subjecte cerebral, el cervell està dotat de tot el que solíem atribuir a la persona humana i s'està convertint en un criteri bàsic d'agrupament biosocial. Pretenc mostrar com la ideologia del subjecte cerebral pot ser utilitzada per a la formació d'identitat i xarxes de sociabilitat i comunitat.

Participació a la Setmana del DAC (Doctorat d'Antropologia i Comunicació)

Alguns membres del MARC van participar en la Setmana del DAC, del 9 al 13 d'abril del 2018, a la sala de juntes i l'Arxiu d'Etnografia de Catalunya del Campus Catalunya. Va estar organitzada pel Doctorat d'Antropologia i Comunicació. Hi va participar Maria E. Epelé, amb una conferència: «Psicoterapia, psicoanálisis y desigualdad en los márgenes urbanos de Buenos Aires», de la Universidad de Buenos Aires (UBA), Argentina; i també alguns doctorands i doctorandes de la línia de recerca en Antropologia Mèdica i Salut Global, i membres del MARC van fer-hi una presentació del desenvolupament de les seves tesis doctorals com: Carlos Alonso Chirinos Medina, «Primeros avances en el trabajo de campo. Entre las gestiones burocráticas y primeras evidencias del estudio etnográfico»; Elisa Alere Agís, «Institución doméstica total: del modelo custodial a la atención ambulatoria en casos de trastornos psicóticos en Cataluña»; Nicolás Morales Sáez, «La comunidad perdida. El ayer del manicomio y el presente de la salud mental comunitaria en el Área Sur de Santiago», i Eva Cirera Serrallonga, «El jardí de les delícies–interacció humana en un espai de neurorehabilitació», un treball interdisciplinari en neurorehabilitació en el marc del concepte de basale stimulation.

Docència, formació i difusió

Encara que el MARC és fonamentalment un centre de recerca, també impulsa i participa en activitats tant de docència com de difusió de la recerca, entre elles:

Màster Interuniversitari d'Antropologia Mèdica i Salut Global

Aquest màster és du a terme amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona, d'aquí que sigui interuniversitari. És una continuïtat del títol propi de la URV en Antropologia de la Medicina (1994-2000), i del Màster Oficial en Antropologia Mèdica i Salut Internacional (2005-2014). Té una durada de 2 anys, amb 120 ECTS, de modalitat semipresencial en la qual col·labora la Institució Milà i Fontanals del CSIC. La seva coordinadora és membre del nostre centre: la Dra. Blanca Deusdad. Moltes de les activitats organitzades pel MIAMSG es realitzen amb la col·laboració i el suport del MARC. L'objectiu del màster és proporcionar als estudiants una base sòlida en teories, tècniques i metodologies en antropologia mèdica perquè, en finalitzar, estiguin preparats per traduir problemes socials en preguntes de recerca antropològica i transformar aquestes investigacions en polítiques pràctiques, de manera que contribueixin a crear innovacions socials i trobar nous models d'intervenció sanitària.

Diploma de Postgrau en Salut Mental Col·lectiva

Aquest diploma de postgrau té una durada de 30 ECTS. Dues de les tres persones que en porten la coordinació acadèmica són membres del MARC: el Dr. Àngel Martínez Hernáez, director del centre, i el Dr. Martín Correa-Urquiza Vidal Freyre. L'objectiu és formar professionals experts en la creació i el desenvolupament de dispositius i eines participatives en l'àmbit de la rehabilitació i l'atenció en salut mental, experts en el funcionament de processos d'intervenció i inclusió social amb perspectiva multidisciplinària i en constant vinculació amb la comunitat. El postgrau es realitzarà el pròxim curs en tres modalitats: presencial a Barcelona (URV-Fundació Congrés Català de Salut Mental), virtual (UOC-URV) i presencial a Madrid (URV-Fundación Manantial).

El MARC també participa al programa de Doctorat en Antropologia i Comunicació de la URV.

Altres activitats i objectius

Al llarg d'aquest curs s'ha proposat una nova imatge i distribució dels continguts del web, amb l'objectiu de fer un lloc més intuïtiu i fàcil de consultar. Tant en la distribució com les àrees de contingut la tendència és anar cap a un model més pràctic i accessible en el qual es prioritzi la visibilitat de les investigacions en curs i els membres del MARC, així com la inclusió de les capacitats de transferència i un nou apartat d'assessorament. Finalment, cal incorporar aquelles activitats vinculades a la docència i a altres espais de tipus formatiu i de difusió.

Objectius pel pròxim any acadèmic:

- L'increment en un 10% dels projectes de recerca obtinguts, tant d'àmbit nacional com internacional.
- L'increment en un 10% de les publicacions en revistes i llibres, especialment dels articles en revistes indexades al JCR.
- La dotació de mecanismes de coordinació interna per afavorir la sinèrgia entre les activitats desenvolupades pels membres del MARC.
- La potenciació de la Col·lecció d'Antropologia Mèdica a Publicacions URV i la seva major presència als sistemes d'indexació.
- La renovació del web per tal de difondre millor les activitats del MARC i la seva traducció a l'anglès.